

ТИПОЛОГІЯ ПОМИЛОК

Плани лекцій

ТЕМА: ПОМИЛКА. ТИПИ ПОМИЛОК

Тема: *Вступ. Помилка як феномен різних галузей наукового знання*

1. Лінгводидактичний аспект вивчення помилок.
2. Логічні засади ненормативних одиниць.
3. Помилка як проблема едитології.
4. Психологічні, психолінгвістичні та патофізіологічні підходи до розуміння феномена помилки.
5. Когнітивний та комунікативний аспект вивчення ненормативних утворень.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.

21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Тема: Типологія мовних помилок у писемній формі комунікації

1. Поняття норми як базовий концепт типології мовних помилок.
2. Значущість помилок.
3. Вага помилок.
4. Класифікація помилок:
 - Лексичні помилки;
 - Орфографічні помилки;
 - Морфологічні помилки;
 - Синтаксичні помилки;
 - Синкретичні помилки.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капельшній А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.

- 15.Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
- 16.Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
- 17.Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
- 18.Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
- 19.Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
- 20.Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
- 21.Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
- 22.Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
- 23.Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУП ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
- 24.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Тема: Орфографічні помилки

1. Власне орфографічні помилки.
2. Класифікація власне орфографічних помилок.
3. Невласне орфографічні помилки.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
- 10.Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
- 11.Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
- 12.Культура дискусій. – К., 1990
- 13.Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
- 14.Миرونченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
- 15.Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.

- 16.Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
- 17.Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
- 18.Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
- 19.Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
- 20.Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
- 21.Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
- 22.Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
- 23.Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
- 24.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Тема: Лексичні помилки

1. Різновиди лексичних аномативів.
2. Типологічні поєднання із надлишковою інформацією.
3. Сплутування семантики паронімів.
4. Феномен міжмовної омонімії.
5. Суржикове утворення.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшній А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
- 10.Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
- 11.Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
- 12.Культура дискусій. – К., 1990
- 13.Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.

14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика помилок при коректурі і редагуванні текстів//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Тема: Морфологічні помилки

1. Анормативи у межах лексико-граматичного класу іменників.
2. Анормативи у системі прикметника.
3. Ненормативні утворення форм числівників.
4. Відхилення від морфологічних норм у межах лексико-граматичного класу займенників.
5. Помилки у системі дієслівних форм.
6. Помилки у системі прислівників.
7. Словотвірні помилки.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капельшній А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.

10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Тема: Синтаксичні помилки

1. Лінгвістичне обґрунтування синтаксичних аномативів.
2. Ненормативне вживання прийменників.
3. Ненормативне поєднання присудка з підметом.
4. Неправильне утворення ряду однорідних членів речення.
Ненормативна побудова відокремлених членів речення.
5. Порухення відповідності займенникових еквівалентів замінюваним словом.
6. Зміна порядку слів як ненормативне утворення.
7. Ненормативні конструкції складних речень.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабиц Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.

3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Тема: Синкретичні помилки

1. Синкретичні помилки — синтез порушень різних мовних норм.
2. Лексико-морфологічні аномативи.
3. Лексико-синтаксичні порушення.
4. Лексико-орфографічні помилки.
5. Лексико-словотвірні аномативи.
6. Морфолого-синтаксичні порушення.

Література

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капельшній А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Плани практичних занять

Практичне заняття

Тема: Вступ. Помилка як феномен різних галузей наукового знання

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Лінгводидактичний аспект вивчення помилок.
2. Помилка як проблема едитології.
3. Логічні засади ненормативних одиниць.
4. Психологічні, психолінгвістичні та патофізіологічні підходи до розуміння феномена помилки.
5. Когнітивний та комунікативний аспект вивчення ненормативних

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ

1. З'ясувати проблеми ненормативних одиниць різними науками – лінгводидактикою, едитологією, логікою, психологією, психолінгвістикою тощо.
2. Визначення основних понять курсу: помилка, обмовка, описка, неточність тощо; висвітлення причинного аспекту ненормативних одиниць.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

1. Написати рецензію на телевізійну передачу (за власним вибором).

ЛІТЕРАТУРА

25. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
26. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
27. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
28. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
29. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
30. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
31. Капельшній А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
32. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
33. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
34. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
35. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
36. Культура дискусій. – К., 1990
37. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
38. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.

- 39.Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
- 40.Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
- 41.Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
- 42.Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
- 43.Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
- 44.Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
- 45.Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
- 46.Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
- 47.Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУП ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
- 48.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Практичне заняття

Тема: Орфографічні помилки

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Власне орфографічні помилки.
2. Невласне орфографічні помилки.
3. Класифікація власне орфографічних помилок.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ

1. З'ясування поняття «орфографія помилок».
2. Визначення диференційних ознак неправильного написання/набору слів.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

1. Дібрати мовний матеріал із місцевих та обласних газет, в якому зафіксовано орфографічні помилки. Визначити їх різновиди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.

- 23.Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
- 24.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Практичне заняття

Тема: Лексичні помилки

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Різновиди лексичних аномативів.
2. Типологічні поєднання із надлишковою інформацією.
3. Сплутування семантики паронімів.
4. Феномен міжмовної омонімії.
5. Суржикове утворення.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ

1. Виявлення різновидів лексичних аномативів
2. Визначення семантичної модифікації лексем.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Дібрати мовний матеріал із місцевих та обласних газет, в якому зафіксовано лексичні помилки. Визначити семантичні модифікації лексем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.

20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Практичне заняття

Тема: Морфологічні помилки

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Морфологічні помилки.
2. Анормативи у межах лексико-граматичного класу іменників.
3. Анормативи у системі прикметника.
4. Ненормативні утворення форм числівників.
5. Відхилення від морфологічних норм у межах лексико-граматичного класу займенників.
6. Помилки у системі дієслівних форм.
7. Помилки у системі прислівників.
8. Словотвірні помилки.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Аналіз трактування поняття «морфологічні помилки».
2. аналіз морфологічних помилок у періодичних виданнях залежно від частиномовної приналежності ненормативних одиниць.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Дібрати мовний матеріал із періодичних видань, в якому зафіксовано морфологічні помилки. З'ясувати частиномовну приналежність анормативів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.

- 15.Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
- 16.Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
- 17.Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
- 18.Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
- 19.Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
- 20.Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
- 21.Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
- 22.Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
- 23.Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
- 24.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Практичне заняття

Тема: Синтаксичні помилки

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Лінгвістичне обґрунтування синтаксичних аномативів.
2. Ненормативне вживання прийменників.
3. Ненормативне поєднання присудка з підметом.
4. Неправильне утворення ряду однорідних членів речення.
5. Ненормативна побудова відокремлених членів речення.
6. Порушення відповідності займенникових еквівалентів замінюваним словом.
7. Зміна порядку слів як ненормативне утворення.
8. Ненормативні конструкції складних речень.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Аналіз поняття «синтаксичні аномативи».
2. аналіз синтаксичних помилок у пераодичних виданнях.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Проаналізувати текст періодичного видання, що засвідчує синтаксичні аномативи. Класифікувати синтаксичні помилки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.

- 17.Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
- 18.Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
- 19.Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
- 20.Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
- 21.Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
- 22.Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
- 23.Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУП ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
- 24.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Практичне заняття

Тема: Синкретичні помилки

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Синкретичні помилки — синтез порушень різних мовних норм.
2. Лексико-морфологічні аномативи.
3. Лексико-синтаксичні порушення.
4. Лексико-орфографічні помилки.
5. Лексико-словотвірні аномативи.
6. Морфолого-синтаксичні порушення.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ

1. Аналіз мовного матеріалу щодо наявності синкретичних помилок.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

1. Проаналізувати тексти періодичного видання, що відзначається синтезом порушень різних мовних норм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
7. Капельшній А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусій. – К., 1990
13. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
17. Партико З.В. Статистика помилок при коректурі і редагуванні текстів//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.

20. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.
24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Практичне заняття

Тема: Контрольна робота

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Комплексний аналіз текстів періодичних місцевих та обласних видань щодо наявності в них різноманітних анормативів.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

1. Повторити теоретичні питання до практичних занять №1-7.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема: Типологія пунктуаційних помилок

Теоретичні питання:

1. Класифікація пунктуаційних помилок.
2. Причини виникнення пунктуаційних помилок.

Завдання додому:

1. Проаналізувати тексти періодичних видань щодо наявності в них пунктуаційних помилок.

ЛІТЕРАТУРА

49. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
50. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
51. Баранник П.Х. Мова радіо і телебачення. – К., 1979.
52. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Львів, 2000.
53. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
54. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
55. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000.
56. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
57. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
58. Корніяка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
59. Красиков Ю.В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М., 1980.
60. Культура дискусій. – К., 1990
61. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990.
62. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. – К., 1984.
63. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 1995.
64. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. – Львів, 2001.
65. Партыко З.В. Статистика ошибок при корректуре и редактировании текстов//Издательское дело, 1989. – Вып. 3.
66. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
67. Синиця І. О. Психологія усного мовлення. – К., 1974.
68. Слово і суспільство. – Ч. 1. – К., 2000.
69. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономаріва. – К., 1997.
70. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
71. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУП ст. // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.

72.Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Форма контролю:

1. Опитування теоретичного матеріалу.
2. Перевірка виконання завдання.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема: Стилiстичнi помилки

Теоретичнi питання:

1. Поняття «стилiстична норма».
2. Сутнiсть стилiстичних помилок.
3. Класифiкацiя стилiстичних помилок.

Завдання додому:

1. Проаналiзувати тексти перiодичних видань щодо наявностi в них стилiстичних помилок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик: Вчимося ввiчливо поводитись i правильно говорити: Посiбник / Заг. ред. О. Сербенської. – Львiв, 1994.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львiв, 1990.
3. Баранник П.Х. Мова радiо i телебачення. – К., 1979.
4. Бацевич Ф. Основи комунiкативної девiатологiї. – Львiв, 2000.
5. Волощак М. Неправильно-правильно. Довiдник з українського слововживання. За матеріалами засобiв масової iнформацiї. – К., 2000.
6. Гринчишин Д., Капельшнiй А., Сербенська О., Терлак З. Словник довiдник з культури української мови. – Львiв, 1996.
7. Капелюшнiй А. О. Типологiя журналістських помилок. – Львiв, 2000.
8. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
9. Коваль А.К. Слово про слово. – К., 1976.
10. Корнiяка О. Мистецтво гречностi. – К., 1995.
11. Красиков Ю.В. Теорiя речевих помилок (на матеріалі помилок наборщика). – М., 1980.
12. Культура дискусiї. – К., 1990
13. Культура української мови: Довiдник / За ред. В.М. Русанiвського. – К., 1990.
14. Миронченко В.Я. Iнформацiйне радiомовлення на Україні. – К., 1984.
15. Пазяк О.М., Кисiль Г.Г. Українська мова i культура мовлення. – К., 1995.
16. Партико З.В. Загальне редагування: нормативнi основи. – Львiв, 2001.
17. Партыко З.В. Статистика помилок при коректурі i редагуванні текстiв//Издательское дело, 1989. – Вып.3.
18. Пономарiв О. Культура слова. Мовностилiстичнi поради. – К., 1999.
19. Синиця І. О. Психологiя усного мовлення. – К., 1974.
20. Слово i суспiльство. – Ч. 1. – К., 2000.
21. Сучасна українська мова: Пiдручник / За ред. О.Д. Пономарiва. – К., 1997.
22. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1990.
23. Чепiга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в ХУІ-ХУІІ ст. // Українська мова i лiтература в школі. – 1989. – № 10.

24. Шевченко Л.Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.

Форма контролю:

1. Опитування теоретичного матеріалу.
2. Перевірка виконання завдання.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Типологія лексичних помилок у рекламі
2. Типи мовних помилок у ЗМІ.
3. Помилки, зумовлені ситуацією білінгвізму.
4. Типові граматичні помилки.
5. Типові лексико-фразеологічні помилки.
6. Пунктуаційні помилки.
7. Типові стилістичні помилки.
8. Типологія морфологічних помилок у ЗМІ.

Зауваги до курсових робіт

Засоби масової комунікації відіграють велику роль у житті сучасного суспільства, оскільки своїми засобами вони впливають на свідомість людини. Цей вплив повністю залежить від слова, яке обирають працівники ЗМІ для спілкування з громадянами. Від правильності його вибору, точності, експресивності залежить кінцеве сприйняття тієї інформації, якою оперують журналісти. Масова комунікація сприяє широкому використанню термінів, запозичень та тих понять, що були незнайомі загалом, а використовувались у вузьких колах. ЗМІ мають великий вплив на молодь, яка все частіше послуговується фразами, вихопленими з текстів.

Через значний вплив на свідомість людей та на розвиток мовлення й мови взагалі дослідження відхилень від норми у текстах ЗМІ набуває великого значення, оскільки мова преси іноді не просто небездоганна, а навіть переповнена помилками.

Вирішення досліджуваної проблеми започатковано, більшою мірою, в наукових працях сучасних дослідників М.Яценко, Л.Костенко, Н.Шевель, Т.Бондаренко, О.Боса та ін.

Та все ж таки, чіткої та повної класифікації мовних помилок у ЗМІ досі не існує. Актуальність теми дослідження зумовлюється відсутністю комплексного аналізу мовних помилок на матеріалі текстів ЗМІ, неопрацьованістю питання щодо критеріїв виявлення помилок під час редагування повідомлень, браком

конструктивної класифікації анормативів. Є потреба уточнити й уніфікувати термінологічний апарат на позначення окресленого явища, оскільки різноманітність мовних помилок нерідко спотворює розуміння тексту повідомлень.

Зразок змісту

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Класифікація лексичних помилок

- 1.1. Уживання слова в невласивому значенні
- 1.2. Неправильна семантична сполучуваність
- 1.3. Багатослів'я
- 1.4. Інтерфедеми та росіянізми
- 1.5. Оказіоналізми

РОЗДІЛ 2. Відхилення від лексичних норм у рекламних текстах

- 2.1. Семантична модифікація лексем в українській рекламі
- 2.2. Анормоване поєднання лексем
- 2.3. Багатослів'я та їх виправлений варіант
- 2.4. Інтерфедеми, росіянізми, їх еквіваленти в українській мові
- 2.5. Оказіоналізми, як специфічний вид лексичних помилок

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Рекомендована література

1. Бондаренко Т. Г. Інтерфедеми і росіянізми як наслідок міжмовних контактів на лексичному рівні // Наукові записки Ін-ту журналістики. – К., 2002. – Т. 9. – С. 106–111.
2. Жук Т. В. Порухення чистоти української мови засобами масової інформації / Т. Л. Видайчук // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Філологічні науки [Текст] : науковий журнал. Кн .– Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – С. 42 – 44.

3. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: «Практична стилїстика української мови», «Стилїстика тексту», «Редагування в засобах масової інформації». – Львів: ПАІС, 2003. – 542 с.
4. Коломїйцева В. Явище плеоназму в українському синтаксисі // Українська мова. – 2009. – №1. – С.33 – 40.
5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. – К.: Видавничий центр «Академія», 1999. – 288 с.
6. Таукчі О.Ф. Теоретичні аспекти вивчення іменної і дієслівної лексичної сполучуваності в англійській, українській і російській мовах: автореферат дисертації / Донецький національний ун-т. – Донецьк, 2006. – 19с.
7. Турська І. Шукаю суті в сутінках понять (Пароніми як стилїстичний засіб у творчості Ліни Костенко) // Урок української. – 2027 . – №7 – 8. – С. 21 – 25.

**Перелік питань, що виносяться на залік
(для студентів заочної форми навчання)**

1. Співвідношення понять *відхилення* та *помилка*.
2. Методи дослідження помилок.
3. Зв'язок девіатології з іншими дисциплінами.
4. Історія вивчення помилок.
5. Сучасні підходи до вивчення помилок. Загальна характеристика.
6. Лінгвістичний підхід до вивчення помилок.
7. Соціолінгвістичний підхід до вивчення помилок.
8. Психологічний і психолінгвістичний підходи до вивчення помилок.
9. Логіко-комунікативний і функціонально-комунікативний підходи до вивчення помилок.
10. Дидактичний підхід до вивчення помилок.
11. Види помилок залежно від видів мовної діяльності.
12. Помилки усного мовлення.
13. Помилки писемного мовлення.
14. Класифікації помилок.
15. Типи мовних помилок.
16. Типові граматичні помилки.
17. Типові лексико-фразеологічні помилки.
18. Значення слова як джерело помилок.
19. Пунктуаційні помилки.
20. Типові стилістичні помилки.
21. Можливості варіативності мовних засобів при передачі інформації та при творенні емоційного тексту.
22. Мовна ситуація як джерело виникнення помилок. Помилки, зумовлені ситуацією білінгвізму.
23. Типи індивідуального білінгвізму.
24. Вплив другої мови на мовну компетенцію у сфері рідної мови. Поняття інтерференції.
25. Характеристика мовлення білінгва.
26. Суржик як негативне соціокультурне явище.
27. Морфологічні норми сучасної української мови.
28. Орфоепічні норми сучасної української мови.
29. Акцентуаційні норми сучасної української мови.
30. Лексичні норми сучасної української мови.
31. Фразеологічні норми сучасної української мови.
32. Синтаксичні норми сучасної української мови.
33. Стилiстичні норми сучасної української мови.
34. Основні правила вимови голосних і приголосних у потоці мовлення.